

Azərbaycan

Sentyabr, 2021-ci il

BMT QAK 1992-ci ildən Azərbaycan Hökumətinə ölkədə olan qaçqın, məcburi köçkün və vətəndaşlığı olmayan şəxslər üçün davamlı həll yollarının tapılmasında dəstək göstərir.

Qaçqınların böyük əksəriyyətinin bəlli bir hüquqi statusu olmasa da, 2020-ci ildən onların əmək bazarına hüquqi çıxışı mövcuddur və şəxsi məlumatlar mərkəzləşdirilmiş bazaya daxil edilib.

Əlavə himayenin tətbiqi və qaçqın tanınmasında qəbul edilə biləcək say nisbətinə nail olunması beynəlxalq himayeye ehtiyacı olanlar üçün himayə məkanını böyütmüş olardı.

Aidiyyətə olan əhali (31 dekabr 2020-ci il tarixə)*

Qaçqınlar	1582
Sığınacaq axtaranlar	48
Məcburi köçkünlər	653921
Vətəndaşlığı olmayanlar	3585
Münaqişədən zərər çəkənlər**	80000

ÜÇ BAŞLICA MƏNŞƏ ÖLKƏSİ*

Refugees	Sığınacaq axtaranlar
Əfqanıstan 1,087	Əfqanıstan 24
Rusiya 350	Rusiya 24
İran 43	İran 11

*Mənbə: BMT QAK-ın 2020-ci il Qlobal Tendensiyalar hesabatı BMT QAK-ın [məlumat axtarış platforması](#)

**Mənbə: Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin BMT Baş Katibinə ünvanladığı 29 yanvar 2021-ci il tarixli məktub

COVID-19 PANDEMİYASI İLƏ MÜBARİZƏ

İnkluzivlik: Qaçqınlar və sığınacaq axtaran şəxslər ölkədə olan digər əcnəbilər kimi Covid-19-la mübarizə tədbirlərinə vətəndaşlarla bərabər əsaslarda çıxışa malikdirlər.

Təşviqat: Aparılan uğurlu təşviqat sayəsində BMT QAK-ın aidiyyətində olan və vaxsınla təmin olunan şəxslər sosial toplantılarda iştirak üçün zəruri olan peyvənd sertifikatları əldə edə bilirlər.

Yardım paylanması: Azərbaycanda hökumət təsisatları, vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları, özəl sektor və xeyriyyəçilər həssas durumda olan qaçqınlar və sığınacaq axtaran şəxslər üçün ərzaq və digər gündəlik istehlak malları ianə edir.

Səhiyyə: BMT QAK Covid-19 dövründə də qeydiyyatında olan qaçqın və sığınacaq axtaran şəxslərə xidmət müəssisələri vasitəsi ilə ödənişsiz ikinci dərəcəli səhiyyə xidmətləri təşkil edir.

ƏSAS MƏQAMLAR

Şəxslərlə bağlı son rəqəmlər

1 sentyabr 2021-ci il tarixə olan məlumata görə, Azərbaycanda 1686 qaçqın, 123 sığınacaq axtaran, 3585 vətəndaşlığı olmayan, 653921 məcburi köçkün və təqribən 60 min humanitar yardıma ehtiyacı olan münaqişədən ziyan çəkmiş şəxs var.

Qaçqınlara fəvqəladə pul yardımı

2020-2021-ci illərdə 400 qaçqın və sığınacaq axtaran ailəyə fəvqəladə nağd pul yardımı ilə dəstək göstərilib.

Münaqişə sonrası yardımlar

2020-ci ilin dekabrından 2021-ci ilin iyulunadək müxtəlif qeyri-ərzaq yardımları münaqişə zərər görmüş ərazilərdə 35 mindən artıq şəxs arasında paylanıb. Nağd pul yardımı isə Tərtər rayonunun iki kəndində 573 ailəni əhatə edib.

Vətəndaşlığı olmayan 200 şəxs

pulsuz hüquqi yardım alıb və 2015-ci ildən indiyədək 100-

Azərbaycanın qərbində Tərtər rayonunda münaqişədən ziyan çəkmiş əhaliyə zəruri yardım əşyalarının paylanması.

BMT QAK-ın Azərbaycanda münaqişədən zərər görmüş əhali üçün yardım proqramlarına donör dəstəyini alqışlayan mətbuat üçün məlumatı oxumaq üçün [buraya](#) daxil olun.

Başlıca prioritetlər

- **Himayə:** Qaçqınlarla bağlı qanunvericiliyin beynəlxalq standartlara uyğunluğuna əmin olmaq, əlavə himayənin qəbul edilməsi və qaçqın statusunun məyyənləşdirilməsi proseduruna universal çıxışın təmin olunması üçün BMT QAK hökumətlə və tərəfdaşlarla təşviqat işləri aparır.
- **Əraziyə daxil olma imkanı:** BMT QAK beynəlxalq himayəyə ehtiyacı olan şəxslər üçün hüquqi məsləhət və təmsilçilik xidmətini təmin edir. Hökumət tərəfindən tanınmadan BMT QAK-ın mandatı altında qeydiyyatla alınan şəxslərin ölkədə qalmasına etiraz edilmir və geri göndərilməkdən müdafiə olunurlar. Lakin bu şəxslərin rəsmi hüquqi statusu yoxdur.
- **Sığınacaq prosedurları:** BMT QAK sığınacaq prosedurlarına çıxışın monitorinqini həyata keçirir və beynəlxalq himayə standartlarının gözlənilməsi üçün tövsiyələr vermə və müntəzəm təlimlər təşkil etməklə sığınacaq prosedurlarının keyfiyyətinin artırılmasına çalışır.
- **Həll yolları:** Hüquqi statusun olmamasına baxmayaraq, 2020-ci ildən etibarən, qaçqın və sığınacaq axtaranların əmək bazarına qanuni çıxışı var və icbari tibbi sığorta haqqında qanunla əhatə olunurlar. Təşviqat söyləri nəticəsində, BMT QAK-ın aidiyyətində olan şəxslər barədə məlumatlar rəqəmsal məlumat sistemində daxil edilib və bunun sayəsində onlar dövlət xidmətlərinə çıxış əldə ediblər.
- **İnteqrasiya:** Qaçqınlar və sığınacaq axtaran şəxslər ödənişsiz ibtidai və orta təhsilə, eləcə də ilkin səhiyyə xidmətinə çıxışa malikdirlər. Bəzi qaçqın tələbələr DAFİ Təqaüd Proqramı ilə, böyük əksəriyyəti isə BMT QAK tərəfindən təhsil haqqlarının qarşılınması və birdəfəlik nağd pul yardımını ilə dəstəklənir.
- **Təşviqat:** BMT QAK beynəlxalq standartlara uyğun olaraq didərgin insanların yurdlarına dönmələri üçün planın hazırlanmasında və icrasında Hökumətə yardım edir. Qurum Hökumətə mənzil, torpaq və əmlak sahələri daxil müxtəlif mövzularda məsləhət və tövsiyələr verir, qabaqcıl təcrübələri bölüşür.
- **Qeyri-ərzaq yardımları:** BMT QAK humanitar yardıma ehtiyacı ən həssas durumda olan müvəqqəti köçkün əhaliyə zəruri yardım əşyaları (yaxud mümkün olduqda nağd pul) paylayır.

- **İcmalarla əlaqə:** BMT QAK aidiyyətində olan şəxslər və yerli icmalar arasında mövcud qanunvericilik, prosedurlar, eləcə də, hüquq və xidmətlərə çıxış barədə məlumatlandırma işləri aparır.

Tərəfdaşlarla iş

- Qaçqınlarla bağlı qanunvericiliyin beynəlxalq standartlara uyğunluğuna və qaçqın və sığınacaq axtaranların diqqətdən kənar qalmamasına əmin olmaq üçün BMT QAK digər beynəlxalq təşkilatlar və mərkəzi qurumlarla işləyir.

Məcburi köçkünlər

- Rusiya, Azərbaycan və Ermənistan arasında 9 noyabr 2020-ci il tarixdə imzalanmış üçtərəfli bəyanata əsasən, BMT QAK qaydışıla bağlı nəzarət funksiyasını həyata keçirməlidir. Qurum ilk növbədə qaydışın könüllü olması və prosesin təhlükəsiz və ləyaqətlə aparılması üçün təşviqat işləri daxil olmaqla təhlil, hüquq və qaydalar barədə məsləhətlər verilməsi işinə cəlb olunub.

Vətəndaşsızlıq

- Azərbaycan BMT-nin Apatridlərin statusu haqqında Konvensiyasına və Vətəndaşsızlığın azaldılmasına dair Konvensiyaya heç bir qeyd-şərt etmədən qoşulub.
- #IBELONG kampaniyası çərçivəsində Dövlət Miqrasiya Xidməti vətəndaşlığı olmayan şəxsləri müəyyənləşdirmək və sənədləşdirmək üçün 2016-cı ildən vətəndaşlıq müəyyən etmə kampaniyasına başlayıb.
- Azərbaycan 2019-cu ildə BMT QAK-ın İcraiyyə Komitəsinin Yüksək Səviyyəli Vətəndaşsızlıq Seqmentində son üç il ərzində ölkədə qeydiyyatla alınmış vətəndaşlığı olmayan şəxslərin vətəndaşlıq almasını təmin edəcəyinə vəd verib.

BMT QAK Azərbaycanda

Heyət:

19 nəfər milli heyət
5 nəfər xarici əməkdaş
4 köməkçi heyət

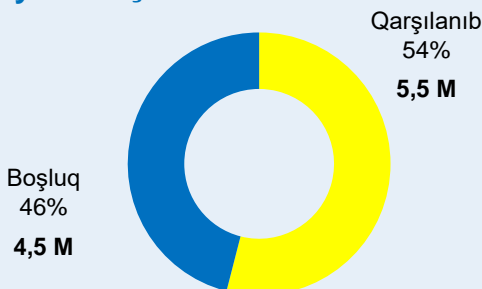
İdarələr:

1 Bakı şəhərində ölkə ofisi
1 Bakı şəhərində qəbul mərkəzi

Maliyyə məlumatı (28 sentyabr 2021-ci il)

Maliyyə ehtiyacı:

10 milyon ABŞ dolları

BMT QAK 2021-ci il üçün edilmiş şərtsiz və ya cüzi şərtlərlə edilən ayırmalara görə təşəkkür edir. 10 milyon ABŞ dolları və daha artıq yardım etmiş donörələr:

Norveç | İsveç | İspaniyanın özəl donörleri | Niderland | Danimarka | Koreyanın özəl donörleri | Birləşmiş Krallıq | Almaniya | Yaponiyanın özəl donörleri | Yaponiya | Fransa | İsveçrə | İrlandiya | Belçika | İtaliya | Amerika Birləşmiş Ştatları.

BMT QAK-ın Azərbaycandakı Nümayəndəliyi 2021-ci il üçün ayırmalar etmiş aşağıdakı donörlərə təşəkkürünü bildirir:

Azərbaycan | BMT-nin Fövqəladə hallar üçün Ehtiyat Fondu | Avropa İttifaqı | Yaponiyanın "Fuji Optical Co. Ltd." şirkəti | Özəl donörler | Rusiya | Amerika Birləşmiş Ştatları